

Handlingsplan för våld i nära relationer

Antagen av socialnämnden den 4 maj 2016 § 53 Dnr
SN16/76

HABO KOMMUN

Inledning

Med våld eller andra övergrepp av närstående avses i detta sammanhang systematisk misshandel och andra övergrepp. Det kan röra sig om grovt våld, sexuella övergrepp men också handlingar såsom verbala, sexistiska kränkningar, isolering från familj, vänner och omgivning, ekonomiskt utnyttjande eller emotionell utpressning. Begreppet närstående är könsneutralt och syftar på varje person som den våldsutsatta bedöms ha en nära och förtroendefull relation till.

Våld i nära relationer är förutom att vara ett allvarligt brott, även ett stort folkhälsoproblem och ett brott mot de mänskliga rättigheterna där samhället har ett stort ansvar för att ingripa. För att bekämpa våldet behövs insatser på olika nivåer i samhället och av olika myndigheter. Insatserna behöver riktas till våldsutsatta, barn som bevittnar våld, barn som själva blir utsatta för våld och till våldsutövare. I det våldsförebyggande arbetet har kommunen ett mycket stort ansvar.

Handlingsplanen har upprättats i enlighet med Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2014:4) och Socialstyrelsens Handbok Våld. Handboken är tillsammans med handlingsplanen ett stöd i det dagliga arbetet med våld i nära relationer. Handlingsplanen ska användas som ett vägledande redskap i arbetet med våld i nära relationer.

Handlingsplanen gäller tills vidare. Handlingsplanen ska följas upp och revideras vid behov. Handlingsplanen ska vara känd och förankrad hos all personal inom individ- och familjeomsorgen. Ansvarig för upprätthållande av handlingsplanen är avdelningschef vid individ- och familjeomsorgen.

Syfte

Handlingsplanen ska säkerställa att alla som har varit utsatta för våld i nära relationer får det bemötande, stöd och den insats de behöver oberoende av var ärendet har aktualiserats.

Personer som är utsatta för våld kan vara aktuella inom alla socialtjänstens alla avdelningar och enheter.

Handlingsplanen ska också syfta till att beskriva hur kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande ska utvecklas.

Handlingsplanen utgör grunden för hur utvecklingsarbetet med våld i nära relationer kommer utformas framöver.

Målgrupper

Handlingsplanen är avgränsad till att gälla våld som sker i nära relationer och inbegriper inte brottsoffer generellt. Handlingsplanens målgrupper är följande:

- barn och vuxna som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående (våldsutsatta),

- barn som har bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående (barn som bevittnat våld) och
- personer som utövar våld mot närstående (våldsutövare).

Särskilt utsatta grupper

Särskilt utsatta grupper innebär grupper där våldets konsekvenser riskerar att bli större och att gruppens förmåga att utnyttja sina resurser är mer begränsad.

- Äldre kvinnor
- Kvinnor med funktionsnedsättning
- Kvinnor med missbruks- och beroendeproblem
- HBTQ-personer
- Hedersrelaterat våld och förtryck
- Kvinnor med utländsk bakgrund

Män som utsätts för våld av närstående i heterosexuella relationer lyfts inte fram i lagstiftningen och har inte forskats på i samma utsträckning som mäns våld mot kvinnor. Kommande rubriker om särskilt sårbara grupper handlar därför om kvinnors särskilda utsatthet men samma resonemang kan användas när en man utsätts för våld av närstående.

Våldsutsatta barn och barn som bevittnar våld

Våld i nära relation sker oftast i hemmet där det saknas utomstående vittnen. Barn som lever i familjer där det förekommer våld riskerar allvarlig fysisk och psykisk ohälsa. Det finns en stark koppling mellan att bevittna våld och att själv utsättas för våld.

Kvalitet

Insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet och det ska finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet för att utföra socialtjänstens uppgifter. Det ska i verksamheten finnas processer och rutiner som behövs för att säkerställa att verksamheten uppfyller de krav som ställs enligt lag och föreskrifter. En rutin för handläggning av våld i nära relationer har tagits fram i förvaltningen.

Samtlig personal inom socialförvaltningen som möter våldsutsatta har ansvar för att ge information om möjligheter till stöd både från socialtjänsten och av andra aktörer.

Samverkan

Våld i nära relationer kräver ofta en samverkan mellan flera aktörer och behövs ofta både i enskilda ärenden och på övergripande nivå. Samverkan på individnivå ska utgå från den enskilda vuxnes behov eller barnets behov. En individuell plan ska upprättas om kommunen eller Regionen bedömer att den behövs för att den enskilda ska få sina behov tillgodosedda och om den enskilda samtycker till att den upprättas.

En våldsutsatt person kan vara aktuell inom olika enheter/avdelningar inom socialtjänsten. Samverkan och samordning ska ske mellan Individ- och familjeomsorgen –

Äldreomsorgen – Funktionshinderomsorgen i ärenden som rör våld i nära relationer.

Individ- och familjeomsorgen har det övergripande ansvaret för att organisera den interna och externa samverkan.

Mål

Socialnämnden ska fastställa mål för arbetet med våldsutsatta och barn som bevittnat våld samt beskriva när och hur målen ska uppnås. (SOSFS 2014:4)

I september 2015 antog socialnämnden mål för 2016-2019. Följande mål gäller våld i nära relationer:

Tidig upptäckt av våld i nära relationer.

Strategin för att nå målet är att öka kunskapen om våld i nära relationer i förvaltningens samtliga verksamheter. Målet ska uppnås genom att kunskap ska spridas genom utbildningsinsatser.

Information om uppsökande arbete

Information ska spridas om vilket stöd och vilken hjälp våldsutsatta och våldsutövare kan få i Habo. Det ska finnas information på Habo kommuns hemsida där följande ska framgå:

- Adress och telefonnummer till socialtjänsten
- Vilken form av stöd och hjälp socialnämnden kan erbjuda
- Vad som karakteriserar våld och övergrepp av närstående
- Familjerätts och familjerådgivningens arbete
- Möjligheten att få skyddade personuppgifter
- Möjligheten att få kontaktförbud

Rutiner

Förvaltningen har tagit fram rutin för hur information om våld i nära relation som kommit till nämndens kännedom ska föras vidare eller anmälas till dem som har ansvar för att utreda barns behov av stöd och hjälp hos individ- och familjeomsorgen.

Förvaltningen har även en rutin för hur skyddade personuppgifter ska hanteras. En rutin för hur barn tas om hand och stöds av personal med adekvat kompetens om en förälder har avlidit till följd av våld ska också finnas.

Insatser

Socialnämnden i Habo erbjuder stöd och hjälp i form av:

- Information och råd
- Stödsamtal
- Hjälp till annat boende
- Stöd i föräldraskap
- Förmedling av kontakt med frivilligorganisationer och andra aktörer

- Hjälp vid kontakt med hälso- och sjukvården och andra myndigheter till exempel Polisen och Skatteverket
- Tillfälligt boende
- Ekonomiskt stöd

Av Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2013:1) om ekonomiskt bistånd när det gäller våld eller andra övergrepp ska socialnämnden särskilt beakta den enskildes rätt till ekonomiskt bistånd i ett akut läge.

Insatser till barn

Om ett våldsutsatt barn eller ett barn som bevittnat våld behöver stöd och hjälp med anledning av våldet, akut eller på kort eller lång sikt, erbjuds barnet insatser med utgångspunkt i dess olika behov av skydd, råd och stöd samt vård och behandling.

Insatser till våldsutövare

Personer som utövar våld erbjuds kontakt med Alternativ till våld (ATV). ATV arbetar med bearbetande samtal som syftar till att den som utövar våld ska förändra sitt beteende och hitta andra sätt att hantera ilska och aggressioner.

Kartläggning och analys

Socialnämnden analyserar årligen om utbudet av insatser som erbjuds våldsutsatta och barn som bevittnat våld svarar mot behoven i kommunen. Varje år kartläggs hur många personer som haft kontakt med socialtjänsten utifrån att de varit utsatta för våld, bevittnat våld eller utövat våld mot anhöriga. För att få information om hur socialnämndens insatser till våldsutsatta har upplevts, erbjuds dessa personer att besvara en enkät efter avslutade insatser.